

Kötelezi a kir. törvényszék 1847. évi XVIII. t. cz. 35. §. továbbá a Btk. 277. §. s a B. P. 370. §. utolsóbekezdése alapján az emelt „Tribuna” politikai napilap kiadóját Niclin György aradi lakost, hogy ezen ítéletet indokjaival együtt a „Tribuna” című napi lapjának a kiközbesítésre megjelent első száma elején díjtalanul közzé tegye; egyben a Btk. 62. §. s a B. P. 371. §. második bekezdése alapján elrendeli a kir. törvényszék hogy az Aradon megjelent „Tribuna Poporului”, című lap 1903. évi október hó 17-én kiadott 181 száma elkoboztassék és megsemmisítessék s emel foganatosítása iránt a nagy-varadi kir. ügyészséget megkeresi.

Kötelezi végül a kir. törvényszék a B. P. 480. alapján elítelt vádtotált, hogy a kiutalt 70 korona 50 fillér ellárási, valamint a tartás felmerülő bünygi költséget a m. kir. államkincstárnak, a fennálló szabályok értelmében megtérítse — ezen költséget azonban az 1890. évi XVI. t. cz. 4. §. 2-ik. bekezdése értelmében vádlott igazolt vagyontalansága folytán egyelőre be nem hajthatónak nyilvánítja.

I n d o k o k :

Az esküdtsék zéléje terjesztett fő kérdést hétnél több szavazattal igennel döntvén el.

Ekként vádlott Bocu Szevérnek a fő kérdésben meghatározott büncselek ménybeni bűnösségét hétnél több szavazattal meg állapított.

Mínthogy pedig a főkérdésben körvonalozott tényállás a Btk. 261. §. ába ütköző, s ugyanezen §. első bekezdésének második tétele szerinti és a Btk. 262. §. szerinti minősülő, nyomtatvány útján elkövetett nyilvános becsület sértés vétségének ismérveit foglalja magában.

Vádlott Bocu Szevér ezen büncselekményben bírólag is bűnösnek nyilvánítani s ezért őt a Btk. 262. §. alapján megbüntetni kellett.

A büntetés kiszabásánál enyhítő körülménynek vette a kir. törvényszék vádlott büntetlen előélet s beismerését; míg ezzel szemben súlyosító körülménynek tekintette a sértő kifejezések nagy számát, hogy a czikk a főszoigabíró ellen izgatást is tartalmaz, s hogy semmi ok sem volt ezen czikk hírlapi közzétételére, mert a felsőbb hatóságok a főszoigabírói eljárást helyesnek igazolták s ezen enyhítő és súlyosító körülmények egybevetése mérlegelése után a rendelkező részben kiszabott büntetést találta elkövetett cselekményével arányban állónak.

Aradváros polgármesterének 4718/903. szám alatt a nagyváradi sajtóügyi közzéadóhoz intézett s közzéadó által a tárgyaláson hivatalos másolatban becsalólt értesítésből kitünőleg a „Tribuna Poporului” megszűnyvén de „Tribuna” cím alatt folytatónag megjelenvén s ennek avadéka volt „Tribuna Poporului” lapra is kiterjedvén, — valamint a „Tribuna” kiadójaként Niclin György jelentetvén be:

Az ítélet egyéb intézkedései csak figyelembe vétele mellett a rendelkező részben felhívott törvény §§-kon alapulnak.

Kelt Nagyváradon, 1904. október hó 26-án.

Millye Gyula esküdt bír. elnök.

Nagy Iános esküdt bír. jegyző.

6022. szám. B. — 1905.

Ó Felsége a király nevében.

A m. kir. Curia nyomtatvány útján elkövetett izgatás vétsége miatt vádlott Bocu Szevér elleni bűnperében — a melyben a nagyváradi kir. törvényszék mint esküdtbírószék, 1904. évi október hó 27. ik napján 17011. sz. alatt ítélt, vádlottnak és védőjének ez ítélet ellen közbevetett semmisségi panaszát 1805. évi június hó 20-ik napján tartott nyilvános tárgyaláson bírálata alá vevén, a kir. korona-ügyésznek meghallgatása után következő

v é g z é s t h o z o t t :

A semmisségi panasz a B. P. 385. §. ának 3. pontjára alapított részben visszautasított, egyebekben pedig elutasított.

I n d o k o k :

A vádlottra kiszabott államfogházbüntetés nem tartozván azok közé, a melyek a B. P. K. 92. §. a értelmében enyhébb büntetési nemre változtathatók át: a B. P. 385. §. 3. pontjára alapított semmisségi panasz, mint a törvényben kizárt, a B. P. 434. §. a értelmében visszautasítandó volt.

A B. P. 384. §. 9. pontjára hivatkozással a vádlott és védője azért jelentettek be semmisségi panaszt, mert a már feltett főkérdés perbeszédék után módosított.

A panasz alaptalan: mert a B. P. 362. és 363. §§-ban világosan kitűnik, hogy a kérdések a perbeszédék után esetleg újra módosítva is megállapíthatók.

Az esküdtbírószék tehát nem sértette az eljárás szabályait midőn a vádnak megfelelően a B. P. K. 172. §. 2. bekezdésének szövegében képest a „nemzet” szót a „nemzetiség” szóra változtatta át.

Ugyancsak a vádlott és védője, törvénybeire hivatkozás nélkül, azért jelentettek be a fő tárgyaláson semmisségi panaszt, mert az elnevezés mellőzte a esküdtek ki tanítását oly irányban, hogy a B. P. K. 172. §. 2. bekezdése szerinti izgatásnak „gyűlöletre izgatásnak kell lenni. Mínthogy azonban a védő kívánságára a fő tárgyalási jegyzőkönyvi jegyzőkönyvbe felvett elnöki fejtegetés kifejezetten utal arra, hogy az esküdtek akkor tartoznak igennel felelni, ha a czikk „a Magyarországon lakó oláh és egyéb nemzetiségeket a magyarnemzetiség ellen gyűlölségre izgatás” semmisségi panasz ténybeli előadása meg van ezáfolva. A perorvoslat tehát ez irányban is alaptalan.

Alaptalan végül az ugyanazok által a B. P. 385. §. 1. a pontjára hivatkozással bejelentett semmisségi panasz is, mert az esküdtek szabályszerűen feltett főkérdésre igennel felelvén, az esküdtbírószék nem tevődött midőn a B. P. K. 172. §. 2. bekezdésének minden ismérvét magában foglaló határozat alapján, a tett a most idézet §. alá vonta.

A semmisségi panasznak elfogadott része alaptalan lévén, az a B. P. 437. §. 1. bekezdéséhez képest elutasított.

Kelt Budapesten, 1905. évi június hó 20-án.

Oberschall Adolf s. k. elnök.

Tarnai János s. k. előadó.

6021. szám. B. — 1905.

Ó Felsége a király nevében!

A m. kir. Curia nyomtatvány útján elkövetett becsületsértés vétsége miatt vádlott Bocu Szevér elleni bűnperben — a melyben a nagyváradi kir. törvényszék, mint esküdtbírószék, 1904. évi október hó 27. ik napján 17012. sz. alatt ítélt, a vádlottnak és védőjének ez ítélet ellen közbevetett semmisségi panaszát 1905. évi június hó 20-ik napján tartott nyilvános tárgyaláson, bírálata alá vevén, a kir. korona-ügyésznek meghallgatása után következő

v é g z é s t h o z o t t :

A semmisségi panasz elutasított.

I n d o k o k :

Vádlott és védője a B. T. K. 92. §. ának nem alkalmazása miatt a B. P. 385. §. 3. pontja alapján jelentettek ki semmisségi panaszt.

Mínthogy azonban a sértések durvasága oly súlyosító körülmény, melylyel szemben a büntetlen előélet és a beismerés nem oly nagy számú vagy nyomatókos enyhítők, hogy a B. T. K. 92. §. ának alkalmazása indokoltnak jelentkeznek, a semmisségi panasz alaptalan és mint ilyen a B. P. 437. §. a 4-ik bekezdése értelmében elutasítandó volt.

Kelt Budapesten, 1905. évi július hó 20-án.

Oberschall Adolf s. k. elnök.

Tarnai János s. k. előadó.

„Janus” institut de asigurare mutuală pe viață în Viena
— s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili —
— este cel mai vechi institut mutual de asigurare pe viață
— pentru Austro-Ungaria.

Informații în-
datoritoare da: **Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabrik** Lerchengasse Nr. 17. (Telefon 422)

Se bazează pe legile mutualității, în puterea cărora acci-Premii și
donați capitalului anual trece în favoarea celui asigurat.

Condiții de asigurare favorabile.

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Platirea în caz de
și sinucidere după 5 ani. — Asigurare gratuită pentru caz de
bol. — Fără timbru de poliță și taxă de stat. — Platirea în mome-

Suarea de asigurare	111.000.000 cor.
Sumele de asigurare plătite până acum	56.000.000 "
Avearea institutului	31.000.000 "

„La felinar“.

Nu tocmai așa de mult, căci abia sunt două de ani și ceva, întreaga obște francească saturată până în gât de netrebnielile unei cărmuirii păcătoase, deoarece scroafa rășărită de ea se suise sus de tot în copac... și pus să-și facă singură dreptate. Și cum o frumoasă ori ce judecată a poporului intrat, cu foc și fier a darâmat poporul francez toate așezămintele lui vechi, croindu-și viață nouă, ce o duce de atunci până în zile de azi.

Tot ce fusese vechi a fost dat pradă flăcării și ruinei. Împăratul de până atunci, dus pe străzi de multimea infuriată, erau răzurați de stâlpi de felinare: iar dacă învingul întâiu ori al doilea se rupea de greutatea corpurilor pline de păcat, iute se cădea un al treilea, de care perea între două cele ce ajungea la stâlpul fatal.

Acum însă strigatul: «la stâlpul de felinar» nu s'a spus în depărtata Franța, ci aici în țară la noi, în Budapesta. Tovărășia politică din Dieta ar voi, după cum zice foile să ducă așisderea la stâlpul de felinar... ce cine însă?... pe poporul muncitor, care-și are drepturile sale.

Pentru această tovărășie, care are acum majoritate în Dieta ungurească, M. Sa se vede -- nu a putut da poporului dreptul de a se aduna, universal. Și această coalitie, însă s'a făcut acest chef, nu vrea să se dea odată capăt neorânduilor politice, ce domnesc la noi, nu vrea să formeze cabinet ministerial, iar țara... poporul geme în această mizerie și nespuse suferințe.

Ca poporul să-și poată alege deputații în Dieta țării, a cerut și cere votul universal, căci având deputați de ai săi, cari în, să-l făgăduesc, vede poporul o garanță, că se va îmbunătăți soarta.

Cei mai mulți deputați din coalitie au făgăduit alegătorilor lor votul universal, dar cum nici nu vreau să știe de el.

De aceea muncitorii din Budapesta... poporul numărând, s'a dus Mercuri înaintea casei de adunare a acelor deputați, ca să aducă aminte de făgăduială, să-i facă să-și fie promisiunile făcute la alegeri, să le dea votul obstesc, universal.

Poporul, muncitorii... și-au cerut drepturile firești. Deputații, cari ar trebui să-i ajere, însă și cari sub guvernele de mai înainte bucurau se foloseau de ei împotriva lor dela stăpânire, au telefonat după poliție, și liniștea maghiară dela școlile înalte s'a răsturnat asupra poporului, a dat în el... s'a început o gălceavă, nici păruială, ci bătăie de răzărâta, din care mulți au rămas cu capetele sparte, mulți sunt în agonie prin spate... Poporul și-a varsat sângele pentru drepturile sale.

Și cei din coalitie și foile lor, cari de câteva ori s'au bătut pe piept, că ei sunt pentru poporul, că ei vreau voința poporului, într'un timp acum striga, ca poporul să fie dus la stâlpul de felinar».

Oare intradevar așa de tare să se schimbat lumea, ca poporul să fie dus

acum la «stâlpul de felinar»? Doar voința poporului e voința lui Dumnezeu, de aceea hotărât iui vine să răspundă:

Nu... poporul... nu... căci felinarul și în revoluția franceză a fost sigiliul, cu cari s'au înfierat împălatarii... sarlatanii..

Nu știu acele foi, că «rostul» felinarului poate fi numai și tot cel vechi?

Nou homo regius.

— Criza. —

Arad, 29 Sept.

Evenimentul cel mai nou al crizei este că pe mâine, Sâmbăta va fi primit la audiență în Viena, contele *Osáky Albi*, președintele Casei magnaților.

Se crede că contele *Osáky* va primi misiunea de *homo regius*, pentru a reîna negocierile cu coalitia.

Audiența lui Fejérváry.

Baronul Fejérváry a fost primit ieri la audiență. Comunicatele ziarelor afirmă că Majestatea Sa a dat nouă însărcinare cabinetului Fejérváry, care va rămânea întreg, și pe baza programului său vechi. Ceeace înseamnă, că *sufragiul universal va fi pus din nou la ordinea zilei*.

„Obrăznicie austriacă.“

Sub acest titlu publică foile maghiare următorul pasagiu din vorbirea ce a ținut-o *Biochluvek* despre criza ungară la o adunare a muncitorilor, socialiști din Austria de Jos:

«De buna seamă cea mai interesantă împlinire din timpul modern e faptul, că cei cinci șefii maghiari au fost svirluiți afară din Burg. Parcă i-se ușurează omului inima când aude despre espedarea repede a jefuitorilor maghiari. Trebuie să se pue odată capăt imbulzirii obraznice a bicherilor. Trebuie să se sfârșiască odată să nu mai fie făcută mare, pe cheltuiala Austriei, nașune prășitoare de boi. Ce a fost Ungaria acum 40 de ani și ce e acum? Ungaria și capitala ei *Ofen-Pesth* pe banii Austriei s'a făcut mare și tare. Nu trebuie să intrăm în atingere cu acești deputați megalomani. Dacă Maghiarii se încred în fiul falsificatorului de bancnote și în magnații ambițioși, las să vadă acești îngrășitori de porci, de pot trăi fără Austria. Austria trebuie să rămână sus și tare și va rămâne fie cu bicherii, fie fără ei.»

De ce a fost așa de scurtă audiența?

Berliner Localanzeiger scrie într'un număr din urmă despre audiența dată de M. Sa fruntașilor coalitiei următoarele:

Prima întrebare, care vine pe buzele celui nepreocupat, e:

— De ce a primit împăratul așa de fără inimă pe fruntașii coalitiei?

Răspunsul:

— *Findea Ungurii nu s'au ținut de vorbă!*

Fruntașii coalitiei au făcut adecă pe cei din Viena să creadă, că ei sunt aplicați a încheia compromis dacă abize Fejérváry și nu se primește planul de reformare al dreptului de vot. Ungurii au făgăduit, că vor absta dela limba de comandă, dacă li se vor împlini dorințele acestora. A venit apoi căderea lui Fejérváry, care a

fost o urmare de neînțeles a acestor tocmești tainice. Șefii coalitiei au declarat însă atunci, că ceea-ce au făgăduit Coroanei, au fost persoane private și n'aveau împuternicire dela nimeni. Acum a spus-o regele, că asta e o așa politică, dela care se dau îndărăt și samsarii și cu asta s'a hotărât treaba. Fejérváry s'a prezentat în audiență și deja atunci s'a putut convinge că în curând se va rentorace: *atunci s'a ivit gândul*, că coroana să des de știre fruntașilor coalitiei condițiile formării unit cabinet în formă de ultimatum.

O cauză a bruscării șefilor coalitiei de către M. Sa.

În cercurile parlamentare se spune, că la primirea rece a șefilor coalitiei uugurești de către împărat, a contribuit și împăjurarea, că cu puțin timp înainte, împăratul celise broșura lui Zeysig, în care cum se știe, se cere venirea Hohenzollernilor în locul Habsburgilor.

Împăratul a citit această broșură numai după ce aflase, că și Bánffy e amestecat în afacere.

Împăratul a citit pamfletul dela primul până la ultimul rând și a exclamat: «Acum îmi e destul».

Românii și criza ungară.

Sub acest titlu litografatul «*Slavisch-romänische Korrespondenz*» ce apare în Viena, publică următoarele:

«Programul ce l-a prezentat împăratul Francisc Iosif capetenilor coalitiei ungare, poate conta cu cea mai mare siguranță la sprijinul Românilor și peste tot al naționalităților.

Românii au fost totdeauna un element credincios împăratului și sunt și azi. Apelul împăratului nu va rămânea nici când neauza între Români. Totdeauna vor fi gata, ca cheinați de împăratul mână în mână cu Nemții și Slavii să se întrepună pentru tron și împărație. Pentru a câștiga ajutorul Românilor și celorlalte naționalități nemaghiare, pentru a ajuta împlinirea programului împărațesc, e de lipsă, ca cu conducerea afacerilor de cărmuire din Ungaria să fie încredințat un astfel de ministeriu, care în urma alcătuirii sale să poată conta la simpatiile nemaghiarilor. Numai un așa minister ar fi în stare să se opună biruitor coalitiei. Acesta e punctul hotărâtor în criza ungară. Dacă așa va fi cel mai apropiat ministeriu ungar, ca naționalitățile să aibă încredere în el, numai așa va fi cu putință a contrabalansa coalitia și a duce la sfârșit bun programul împărațesc».

Demonstrație socialistă în Arad.

Eri seara pe la orele 10 un grup de vreo 200 de socialiști a demonstrat înaintea redacției ziarului kossuthist «*Fuggetlenség*». Între hulaueii mari au ars două exemplare din ziar, și s'au retras apoi fără a provoca alte disordini. Când poliția — după care a telefonat redacția speriată — a ajuns la fața locului, terenul era curat.

Prim ministrul României la Majestatea Sa. Majestatea Sa Regele nostru a primit Marti într'o lungă audiență pe dl G. *Contucezino*, primul ministru al României.

Magaziul de haine bărbătești și de copii a lui

Holtzer József din Arad.

Mare asortiment de stofe din țară și streinătate, precum și haine de școală, paltoane și costume pentru copii.

Croitorie eminentă.

Atelier și lucru propriu!

Prețuri surprinzător

de ieftine.

Cu acest prilej Maj. Sa a conferit dlui G. Contacuzino, marea cruce a ordinului Leopold.

Pentru cetitori. In fruntea numărului nostru prezent, am fost siliți spre gloria libertății de presă maghiară, a imbia cetitorilor nostri azi o lectură prea amuzantă. Este o sentință de două pagine adusă în numele Majestății Sale care ne-a fost impusă s-o publicăm la locul de frunte.

Ea vorbește însă, cât ar putea vorbi un articol de fond despre alduitele libertăți din Ungaria.

Baronul Gautsch despre criza ungară.

— Deschiderea parlamentului austriac. —

Viena, 20 Septembrie.

De mult nu a fost așa de agitată deschiderea parlamentului austriac. Când a intrat prim-ministru Gautsch cu soții, li-s'a strigat de pe galerie.

— *Piară Gautsch! Pfiu Gautsch!*

Socialiștii au dat năvala spre scaunele ministeriale și au strigat spre Gautsch:

— *Piară hoțul votului universal!*

După ce s'au citit scrisorile sosite, s'a ridicat prim-ministru și a început să vorbească, dar socialiștii i-au acoperit cu larmă (într-oare întreaga vorbire și l'au întrerupt neîncetat. Galerile erau iarăși foarte limbute.

Socialiștii neîncetat sberau, cât îl lina gura: *Piară comarila! Piară politica de justă!* Prin aceasta faceau aluzie la printesa Maria Valeria, care ar avea mare rol la schimbările de azi ale politicii. În fine cu greu și-a putut începe vorbirea, pe când din sală și de pe galerie mereu i-se striga: *Să auzim pe mincinosul! Să auzim pe fusta!*

La început a spus, că dacă până în Martie nu se va face rîndulala în Ungaria, Austria singură va regula treburile monarhiei, apoi vorbind despre reforma electorală din Ungaria a zis următoarele:

Să-mi permită, stîmna casă, ca să trece la un altare obiect, care în timpul din urmă a agitat în mare măsură opinia publică. (Să auzim! Să auzim!) și din care incident s'au îndreptat împotriva mea atacuri vehemente. *E vorba de votul universal în Ungaria.* (Strigăte dese: Să auzim! Să auzim!) Vestile, ce au ajuns în publicitate despre punctul meu de vedere luat în această chestiune nu pot fi crezute... (Ellenbogen strigă: De ce ai făcut până acum! Ministrul au la dispoziție ziare, pot vorbi... și de fapt în formă greșită au ajuns în publicitate.

Schumayer: Care e deci forma adevărată?

Ellenbogen: Do ce nu ai vorbit mai înainte: Așa vorbește conștiința rea!

Gautsch. Chiar acea împrejurare putea da neîncredere, că opinia publică dădea drept isvor o consfătoire, la care afară de M. Sa au participat cei doi prim-ministrul și ministrul externei. Chiar faptul acesta e o mare vătămare a ministrilor, ce au luat parte la consfătoire (Să auzim! Să auzim! *Schumayer:* Ce gingași sunt ministrul! Haritate! Trebuie să vorbească de altminteri despre marea influență atribuită mie privitor la chestia votului universal. (*Schumayer:* Dta trebuie să desminte asta!)

Gautsch: Eu firește, ca și până acum, mă tin de principiul de a nu mă amesteca în afacerile Ungariei, după cum datorința am să protestez, dacă din Ungaria s'ar amesteca cineva în afacerile lăuntrice ale noastre.

Eldersch: Deci dta nu ai votat împotriva votului universal?

Gautsch. Asta însă nu e o pedecă, ca în anumite împrejurări să fie ascultat și prim-ministru austriac, după cum va și fi. În astfel de împrejurări, unde e vorba de marele interes încredințate mie, am drept și datorința să mă declar și dreptul acesta nu mi-l poate lua nimeni. Din cele spuse rezultă deja, că estinderea dreptului electoral în Ungaria e o așa chestiune, despre care nu pot vorbi la acest loc și nici mi-mi e permis să vorbesc.

Apoi a declarat, că el nu e pentru introducerea votului universal în Austria.

Războiul ruso-japonez.

Perderile în material și oamant.

Cât costă un războiu modern.

Războiul Ruso-Japonez, care acum s'a terminat, a durat exact 530 de zile. S'a început pe 8 Februarie 1904 și s'a terminat la 29 August 1905.

Acesta a fost cel mai lung războiu din lumea deia războiul secesiunii. Războiul englez în Africa de sud, care a durat doi ani și jumătate n'a fost la drept vorbind decât un războiu de luni; căci după căderea Pretoriei, n'a mai urmat decât o serie de hărțueli.

efemeridele războiului.

5 Feb. 1904.	Japonia rupe relațiunile diplomatice cu Rusia.
8 " "	Sosirea escadrelor japoneze la Port-Arthur și atacarea hotelului ruse la Port-Arthur de torpiloarele japoneze.
9 " "	Luptă navală la Port-Arthur. Distrugerea vaselor: Varyag și Koreia la Chemulpo.
	Debarcare de trupe japoneze în Corea.
14 " "	Atacul torpiloarelor japoneze la Port-Arthur.
24 Feb. "	Primă încercare de a înconjura Port-Arthurul.
25 " "	Luptă navală în fața Portului-Arthur.
6 Martie "	Bombardarea Vladivostokului.
21 " "	Bombardarea Portului-Arthur.
27 " "	A doua încercare de înconjurarea Portului-Arthur.
6 Aprilie "	Japonezii ocupă Yiju.
	Rușii se retrag la Yalu.
13 " "	Distrugerea vasului Petropavlovsk. Moartea amiralului Makarov.
27 " "	A treia tentativă de intrare în Port-Arthur.
1 Mai "	Kuroki trece Ialu, și patra încercare de a intra în Port-Arthur.
6 " "	Kuroki ocupă Ten-Hoan-Cheng.
14 " "	Un crucișător japonez e scufundat în baia Kerr de o mină.
15 " "	Crucișătorul Joshima e scufundat în asemenea și cuirasatul Hatsuse.
23 Iunie "	Esirea hotelului din Port-Arthur.
9 Iulie "	Oku ocupă Kai-Ping.
31 " "	Ofensiva japoneză în Manchuria. Atacul Portului-Arthur.
8 Aug. "	Japonezii ridică ultimile pozițiuni teritoriale ale Portului-Arthur.
10 " "	Esirea hotelului ruse din Port-Arthur. Luptă navală. Imprăștierea escadrelor ruse. Reîntoarcerea în Port-Arthur.

POEZII POPORALE.

(De pe valea Crișului-negru.)

Hot badița badișori
Unde mergeți voi feciori?
— Să ne facem domnișori,
Că împăratul nu ne lasă
Să fim noi iobagi de casă,
Mâncel jelea maicelor
Și bănatul fetelor.

Șada dracu 'n line nant
Cum sed domni în cafană,
Și șada și 'n badea tău
Cum șea domni în hînteu.

Coată Doamne cu ochii
Cum beu domni cu lotrii,
Și doamnele domniilor
Pe brațele lotrilor,
Și lotrele lotrilor,
Pe brațele domniilor.

Unu uiaza plină
Mă culcai cu capu 'n tîna,
Unu uiaza goală
Mă culcai cu capu 'n poala.

Cătu-i omu de sarac
Tot ure căte und rac,
Dară care-i gazdă mare
Șapte sute de drați are.

Mâncete focu d'Arad

Tare ești înconjurat:

Cu Murăș și apă rece

Dela mândra nu pot trece.

Culese de: George M. Teaha.

DINTR'O CĂLĂTORIE.

Dacă oboșit de munca zilei cauți să te mai și distrezi pe un moment, două, mijlocul cel mai bun pentru acesta îl afli, cu deosebire în timpul verii, într-o excursiune, — deoarece nimie nu e mai plăcut decât mișcarea în liber și natura cu întinsele ei variații.

Și pentru a căuta distracție în această formă, nu e de lipsă să călătorim numai în țări stăine: țara noastră și cu deosebire părțile Ardealului ne ofer toate plăcerile, ce le-ar căuta sufletul nostru în această direcțiune.

Poate nicăiri nu aflăm acele variații ale naturii ca aici și nicăiri atâtea momente din trecutul țării, unde pas de pas ni-se deschid înaintea ochilor, cu dintr'o carte, părți alese din istoria vremilor trecute.

Scriitorul acestor rânduri a avut ocaziune să facă o călătorie în părțile Hunedoarei, un ținat acesta, care oferă omului atâtea suveniruri.

Plecând din Piski pe Valea Cerneli în sus, după ce lăsăm în dreapta și stînga drumului câteva comune bine situate, precum e Cristurul, Bărcea, Peștișul etc. într-o oară și jumătate ne aflăm în vechea reședință a lui Ioan Huniade, în Hunedoara.

După ce, venind pe drumul de către Deva,

tăiam de-a curmezisul strădele orașelului, în partea opusă ne sta în față „castelul lui I. Hunyadi”, care din depărtare se validează cu turnurile și turnulețele sale de formă și mărime deosebită.

Fiind zidit pe o colină înaltă, ca o stîncă în unghiul se-l formează râul Cerna și apa Zărilor la întâlnirea lor, intrarea în castel se face pe un pod înalt.

Doritorilor de a-l cerceta le stă la dispoziție pazitorul, ce-și are locuința în castel și care în însărcinarea a primi pe oaspeți și a le explica tot ce dorește, să știe din trecutul castelului.

După ce admirăm modul de zidire și frumusețea al castelului în partea lui dinafara, după ce am privit turnurile și turnulețele sale, balcoanele, nenumeratele sale ferești în stil gotic cu sculptura în lemn, bastioanele și celelalte părți ale castelului care toare și-se prezintă ca într-o poveste de zăne — pe vechia poartă intri în curtea castelului.

Aici nu mai puține lucruri interesante. În o parte stă „sala cavalerilor”, mare și pompoasă cu boltituri, mărețe sprijinite pe stâlpi de marmură, de cealaltă parte mai multe odăi, care sînt cari mai originale și încarci în trarea o faci printr'un ambit, ce cotește în dreapta și în stînga dincolo sala de primire, cu odaia, în care se află tronul regelui Matia, — mai departe zidirea bătălie la castel de fostrul gricipe al Ardealului, Bethlen, de altă parte iar capela castelului, în care se păstrează diferite drapele, sub cari Huniadeștii în atâtea rânduri au purtat biruitoare armata lor ș. a. m. d.

Caracteristic este, că peste tot locul în castel, dai de insignile familiei Huniade: un covor cu inelul în el.

Luptă navală între divizia din Vladivostok și escadra lui Kamimura. În largul mării la Tsushima. Pierderea vasului Rurik.

Asalt nenorocit la Port-Arthur. Japonezii perd peste 10.000 oameni.

Kuroki își începe manevra de înconjurare.

Sept. Panica din diviziunea Oriol provocă eșecul atacului lui Kuropatkin.

Retragerea rusă.

Japonezii intră la Liao-Yang.

Japonezii iau luneta lui Kuropatkin la Port-Arthur.

Eșecul atacului în contra colinei 203 metri.

Oct. Rușii anunță luarea ofensivei. Începutul luptei dela Șa-ho.

Infrângerea aripei drepte ruse.

Flota lui Rojestwenski pleacă din Libau.

Japonezii câștigă teren la Porth-Arthur.

Luarea portului Erlunchian la Port-Arthur.

Luarea colinei 203 metri.

Decem. Bombardarea flotei ruse la Porth-Arthur. Distrugerea flotei ruse.

Centura de forturi a Portului-Arthur e găurită.

Jan. 1905 Capitulara Portului Arthur.

Sosirea flotei la Rodjestwenski la Madagaskar.

Febr. Începutul luptei dela Mukden. Lovitura japoneză dată aripei stângi rusești.

Marție Începutul mișcărilor de înconjurare a lui Nogi.

Japonezii intră la Mukden.

Japonezii ocupă Tie-Ling.

Kuropatkin trece comanda lui Lie-nevici.

Aprilie Rodjestwenski trece la Singapore.

28. Distrugerea flotei ruse în strămtora Coreei de flota lui Togo.

Maie Președintele Roosevelt invită Rusia și Japonia ca să încheie pace.

Japonia primește, Rusia deasemenea.

Junie Japonezii debarcă Sakalin.

Forțele ruse capitulează la Sakalin.

Aug. Plenipotențiarul ruși și japonezii se întâlnesc la Oyster-Bay.

Începutul conferinței de pace la Portsmouth.

Aug. Pacea e încheiată.

Costă războiului.

Până acum nu se știe pozitiv cât costă acest războiu pe ambii beligeranți.

Evaluările însă, variază între cinci și șase miliarde pentru ruși și trei patru miliarde pentru japonezi. Aceste cifre pot fi crezute, de oare-ce în nici un caz nu pot fi mai mici.

Rusia a făcut împrumuturi pentru 1475 milioane. Japonia a cerut două miliarde cincizeci de mil la Londra și New-York fără a mai socoti și împrumuturile interne.

Perderile.

E foarte greu de stabilit cifra exactă a pierderilor de oameni și material, ce le-au avut cei doi adversari. Japonezii n'au publicat nici odată lista pierderilor suferite la Port-Arthur. Și se crede, că ar atinge cifra de 100.000 oameni.

Raporturile oficiale de asemenea n'au arătat cifra morților și a răniților. De asemenea nu s'a vorbit nimic despre morțile cauzate de boale. În ultimul timp boalele făceau aceleași ravagii ca și gizoantele.

Cu tot serviciul sanitar japonez, care era bine organizat, așezătorii din fața Portului-Arthur au pierdut din cauza disenteriei în mai puțin de trei luni, 6000 oameni.

Tablourile ce urmează, nu sunt de cât aproximative, dar destul de elocvente.

Perderile armatei pe uscat.

Ruși.				
Luptele	Morți-Raniți	Prizonieri	Tanuri	
Kalientsi	2500	350	28	
Nanchan	2000	400	52	
Vafangu	5000	300	15	
Liao-lang	30.000	300	15	
Șa-ho	70.000	300	16	
Heikontai	10.000	"	16	
Mukden	110.000	40.000	10	
Port-Artur	20.000	30.000	504	
Total:	249.500	71.050	656	

Japonezii.				
Luptele	Morți-Raniți	Prizonieri	Tanuri	
Kalientsi	900	"	"	
Nanchan	5000	"	"	
Vafangu	15.000	"	"	
Liao-lang	1500	"	"	
Șa-ho	30.000	"	12	
Heikontai	9000	300	"	
Mukden	60.000	"	3	
Port-Artur	70.100	"	"	
Total:	233.000	300	15	

Perderile flotelor.

Ruși.			
Numele vaselor	Tanuri	Val. lor aprox.	
Cuirasate		milioane	
<i>Borodino</i> , (scufundat)	36	35	
<i>Alexandru III</i> (idem)	36	35	
<i>Svarof</i> (idem)	36	35	
<i>Orel</i> (capturat)	36	35	
<i>Retvisan</i> (scufundat)	36	35	
<i>Sisoi-Veliki</i> (scufundat)	14	15	
<i>Nararin</i> (idem)	12	15	
<i>Petro Pavlosk</i> (idem)	16	25	
<i>Sebastopol</i> (idem)	16	25	
<i>Poltava</i> (pierdut)	16	25	
<i>Oslablia</i> (scufundat)	35	30	
<i>Peresmet</i> (pierdut)	35	30	
<i>Pobieda</i> (scufundat)	35	30	
<i>Gârdes cotis</i>			
<i>Amiral-Ouaschakof</i> (scuf.)	8	10	
<i>Amiral-Aproxine</i> (capt.)	8	10	
<i>Amiral-Seniarine</i> (idem)	8	10	
<i>Crucișătoare-cuirasate</i>			
<i>Rurik</i> (scufundat)	26	15	
<i>Bavan</i> (pierdut)	30	20	
<i>Nakhimof</i> (scufundat)	18	15	
<i>Dimitri Donskol</i> (idem)	18	15	
<i>Vladimir Monomah</i> (id)	16	25	
<i>Crucișătoare protejate.</i>			
<i>Pallada</i> (pierdut)	32	15	
<i>Varyag</i> (pierdut)	24	10	
<i>Norik</i> (scufundat)	6	10	
<i>Bogarin</i> (idem)	6	10	
<i>Itchong</i> (idem)	6	10	
<i>Ozumrud</i> (scufundat)	6	10	
Total: 14 cuirasate, 5 crucișătoare, 6 crucișătoare protejate, 20 de torpiloare și câteva canoniere, plus câteva transporturi scufundate.			
Evaluarea flotei distruse ar fi de 700 mil. lei, cifra, care numai exagerată nu este.			
<i>Japonezii.</i>			
Numele vaselor.	Specia.	Tanuri	Costul aprox. milioane
<i>Hatsuse</i> (scuf.)	cuiras.	38	40
<i>Jashima</i> (")	"	34	30
<i>Joshimo</i> (idem)	crucișăt	12	10
<i>Soi-Ien</i> (idem)	crucișăt.	7	5
La care ar trebui să adăugăm câteva transporturi, canoniere și torpiloare scufundate. Totalul pierderilor ar fi de 100 milioane			
Perderile echipajelor nu prea au fost așa de mari.			
În lupta navală dela Tsushima, pierderile au fost mai mari.			
În acest dezastru rușii au avut 4000 morți și 7000 prizonieri.			

Despre aceste insignii tradiția are două versiuni. După una Voicu, tatăl lui Ioan Hunyadi vedea din România cu 5 tovarăși, au format corăbii, în apropierea Hunedoarei.

Făcând cunoștință cu Elisabeta, o frumoasă din Telinc, a îndrăgii-o și s'ar fi logodit ea.

La un timp oarecare Voicu a trebuit să plece la armă, fiind pe atunci timpuri viroase. Elisabeta, care a fost rămas în stare binecuvântată, mai târziu a născut un băiat, pe Ioan Hunyadi.

Odată, mergând cu băiatul la Hunedoara la un drum fiindu-i sete, s'a pus jos, iar băiatul să bea apă, ca să nu plângă, i-a dat inelul de logodnă al lui Voicu, să se joace cu el. Un șarpe însă i-l'a răpit.

La vetele ei și ale băiatului un vânător, venind din întâmplare pe acolo, a săgetat corcobașul care a căzut cu inelul în cioc.

După a doua versiune Voicu, tatăl lui Ioan Hunyadi, care de obârșie era din România, odată fiind dus cu soția sa Elisabeta și cu băiatul, se ocolesceteze rudeniile.

Pe cale, în pasul Vulcan, voind să-și facă un drum până să adune lemne, pe băiat l-a lăsat să se joace cu el și ca să aibă, cu ce se joacă, i-a dat inelul.

Într'aceea un corb, atrăs de lucirea inelului, a zburat din zbor și i-l'a răpit, ceea ce văzând băiatul, a săgetat corbul, care a căzut cu inelul în cioc.

Acesta ar fi în fond istoricul despre stăruințele insigniilor familiei Hunyadi și pronumele Hunyadi, ce și-l'a luat Ioan Hunyadi.

Revenind la castel, de remarcat mai este

și fântâna din curtea lui, despre care tradiția poporului din Hunedoara și jur păstrează o istorie interesantă.

Se spune adevărat, că Ioan Hunyadi Corvin, într'o luptă victorioasă, ce a avut-o cu Turcii, între alții ar fi prins și 2 tureci fruntași, pe cari i-a adus la Hunedoara și cărora le-a făcut sentința, că atunci îi va libera, când în curtea castelului vor săpa o fântână cu apă bună de beat.

Acei tureci, se zice, au trebuit să lucreze 30 de ani, până le-a succedat să sape fântâna în stâncă, pe care e zidit castelul, după care timp, bătrâni și gârboviți de munca îndurată, s'au reîntors în patrie.

Cine a fost Ioan Hunyadi Corvin, proprietarul acestui castel, e cunoscut, de oarece în istoria creștină și mai ales în istoria patriei noastre el și-a deschis un capitol întreg de fapte eroice prin luptele, ce le-a purtat contra Turcilor la anii 1440, 1442, 1443, 1444, 1454 și cea dela 1456 cu care, — infectat și el de epidemia adusă de oastea musulmană, — apune la Zimony, de unde rămășițele pământești i-au fost duse și așezate în biserica episcopiei romano cat. din Alba Iulia.

În Hunedoara mai este și o topitoare de fier, proprietatea statului.

Fierul brut se aduce aci din minele dela Ghelari, o comună situată în munții Hunedoarei, pe o cale ferată anume construită spre acest scop și în corfe pe sârme de drot.

E interesant să vezi, cum trec în drumul lor aceste corfe prin păduri, peste dealuri și văi pe o întindere de 20—30 klm.

Trenul, ce face drumul între topitoare și minele de fier, după ce trece peste mai multe

sghiaburi prăpăstioase pela comunele Zlaști, Buj, Baia de coastă, Găvozdia, Nădrag, din râulețul ce udă aceste comune, o ia la munte și trecând prin pădurile seculare, pe locuri, unde și cu piciorul e aproape imposibil de umblat, ajunge în gara dela Rechișoara, situată în adâncimea unui părau, unde și se pare a le fi înfundat în cea mai desăvârșită pustietate.

De aci iar pentru a putea ajunge în sus, la Ghelari, unde se află minele de fier și care e situat în vârful muntelui, împrejmuț de păduri, ai de făcut un bun drum.

Până la un loc poți merge pe drumul de șini, ce duce din vale direct pe munte în sus, în vagoane trase cu funii de drot, iar mai departe în trenul de munte, ce străbate spre comună.

Ajuns deasupra și se deschide un teren larg, unde de o parte se află situate minele cu edificii frumoase pentru amplexarea și lucrătorii lor, de altă parte comună.

Și e interesant a vedea modul de lucrare în minele de fier. Peste tot locul găuri și tunele în pământ, unde pe minut intră sau ies cei ce transportă materialul pe vagoane mici trase de cai.

Comuna Ghelari e regulată și curățită, cu 2 biserici frumoase: una gr.-or. alta gr.-cat., zidite de societatea minelor. Poporul însă e puțin înaintat.

Școala sa confesională de mult a pierdut-o și azi există în comună numai școala de stat, care a făcut atâta progres în Ghelari, că aproape toți românii de acolo vorbesc perfect limba maghiară, folosindu-o cu o predilecție în conversația cu străinii.

Trecând pe străzile comunei Români te

Japonezii au avut 500 răniți. Pe când la Port-Arthur în lupta navală, japonezii au pierdut 1500 oameni.

Din aceste cifre își poate face ori-cine o idee cât cât costă în bani și vieți omenești un războiu modern.

Intre alegători.

— Darea de seamă a deputatului Dr. Stefan C. Pop. —

Zilele de 11/24 și 12/25 Sept. a. c. au fost zile de sărbătoare pentru locuitorii români din comunele dintre dealuri, cari se țin de cercul electoral Siria, pentru că, de pe vremea, când s'a ales deputat »Mocsanyi« — înainte cu 30 de ani — n'a mai fost ablegat, care să se ducă prin părțile acelea — uitate de lume — și să asculte plânsurile nefericitului popor.

Neobositul luptător — deputat român — dl Dr. St. Pop a lăsat toată comoditatea și s'a dus să împartă sfaturi parientești și să lege raze. — cari mai pot fi legate ..

Duminecă dimineața în societatea mai multor domni și unui cortegiu de țărani din Târnova — care-l așteptau la gară — a plecat spre comuna »Dud«, ca să-și facă darea de seamă. Ajungând la hotarul numitei comune, a fost întâmpinat de un banderiu și mulțime de țărani în frunte cu inimosul Oprean dela Zarand — de loc din această comună — care în cuvinte însufleșite a făcut salutarea cuvenită, iar după aceea cu toții au plecat, spre comună la locul de adunare. Nefiind încă timpul anunțat pentru a începe vorbirea, deputatul nostru s'a întretinat la vorbe cu poporul care se plângea grozav contra »fondurilor« dela care are pământ pentru lucru. Unii se plângeau, că au luat loc de pădure, ca să scoată butucii și să samene — (în cinste câțiva ani) iar acum vine domeniul și pretinde jumătate parte, plus 2—4 cor. de jughar, etc., — lucruri, cari numai alte neamuri le-ar putea schimba.

La terminul anunțat, dl Dr. St. Pop. urca tribuna și îi vorbește poporului cu atâta pătrundere, că acesta între lacrimi de

salută cu „jô napot“ ba enlar și copii mici îi spun „jô legelt“

Așa e în Ghelari!

Cu impresii de acestea treci pe munte la vale, pentru a te reîntoarce de aici...

Mercurea, la 17 Sept. 1906.

Nic. Simutescu.

CUGETĂRI.

Nu este dreptate contra dreptății, dreptate fără care nu-i nimic decât o viață fără demnitate și o moarte fără speranță.

Rover Colbar.

*

Imobilitatea politică este imposibilă; e necesară să se înainteze cu inteligența omenească. Să respectăm majestatea timpului; să contemplăm cu venerație secolele trecute, sfîșiate de părinții noștri dar să nu încercăm a ne întoarce spre ele, căci nu mai au nimic din viața noastră reală și dacă vom căuta să le cuprindem, vor dispărea.

Chateaubriand.

H A Z.

În strada.

Copilul: — Bunicule, compără-mi o prăjitură dela rahagiul ăla.

Bunicul: — Nici odată! Nu vezi că sunt pline de praf?

Rahagiul: Asta nu face nimic, d-le: mai înainte de ale vinde le curăț.

Bunicul: Cu ce?

Rahagiul: Cu limba.

ancurie, aclamează frenetic pe alesul lor și îi dorește mulți ani de viață, ca să poată lupta pentru dreptate

În numele poporului vorbește învățatorul din Măderat, P. Vancu, care încă însoțise pe dl deputat. Iar după o mică gustare la masa învățatorului Ioan Voluntir, cortegiul înmulțit cu alegătorii din Tauti, care au venit spre întâmpinare, a luat calea către aceeașă comună. Aici lângă biserică s'a adunat multime de popor. După-ce prin câteva cuvinte preotul Ana salută de bună venire, dl Dr. Pop urcă tribuna și vorbește cu o însuflețire rară. — dând seamă despre întâmplările din țară și lupta dintre partide, vorbește despre cererea deputatilor români, ca să se dea poporului drepturi și să se scărteze sarcinile cele mari. Tot cuvintele, care ajungeau la inima poporului, de-l făcea să lacrămeze și care răpiti strigă: cu toții vor sprigini — cu mic cu mare, numai să îi ușureze de năcazuri. I-a sfătuit să fie una, să nu mai fie despărțiti în partide, că numai lucrând toți la olaltă se poate ajunge rezultatul dorit.

Însuflețit de înțeleapta vorbire și de emoțiunea vadită a publicului ascultător, a urcat tribuna și aici inv. Petru Vancu, și atrage atențiunea ascultătorilor la cele vorbite de dl deputat, — în asemănări le vorbește apoi de străinul care, când are lipsă vine și strânge mâna piugarului, făgăduindu-i marea cu sarea, dar după aceea îl lovește cu piciorul pe bietul român părăsit de soarte și nici nu mai vrea să-l cunoască. Îndeamnă poporul la răbdare, că bun e D-zeu, își va aduce aminte și de român, numai noi să fim înțelepți. După acestea preotul Ax. Chirila din Silindria îndeamnă poporul să fie una, — zid nepătruns, să fie strași neadormite lângă alesul lor, care îl consideră ca pe fiul său. Poporul ca dintr'o gură strigă: tinem, ținem și din inimă îi mulțumim.

O animație mai mare nu s'a văzut. În urma rugării unor străini, dl deputat a ținut o scurtă vorbire și în limba ungurească, spunându-le străinilor cele de lipsă.

După gustarea luată la masa preotului Ana, deputatul nostru însoțit de public mare a plecat spre ultima comună allătoare în ascunzișurile dealurilor stâncoase: la Nadăș.

Nadăș, Nadăș! Loc de trista aducere aminte. Ai fost loc de blam pentru simțul național român!?

Comună puternică, curat românească cu peste 3000 suflete, oameni harnici și avuți cari, au aproape 150 alegători, dar dintre cari abea au votat cu sângele lor 3 (zi: trei) înși.

Cum să cutezam a merge unde nu ne-au vrut? Mergem la cei 3! strigă »măndrul« deputat. Și am plecat meditănd asupra oamenilor și a vieții, ear din când în când ne întrebam: oare, sta-vor — capii — de vorbă, ori se vor scunde? Nu știam, ce să răspundem. Ne apropiem de hotarul Nadășului și ce vedem?! După un tuiș, pe marginea drumului mare, în șir militar din 20 de calăreți voinici pe cai de munte, iuți ca duhul cel rău, ... și apoi mulțime de popor, care ne întâmpina cu drag, — dar fără preoți. Ce va fi oare? ne întrebam cu păr. Chirila, și convoiul pleca în fuga cailor și tot am mers printre dealuri mari, când eata, că la marginea comunei vedem o mare de popor și apropiindu-ne, în fruntea lor vedem preotii gr.-or. și învățatorul.

Din front păsește tînărul preot Chereș-

ladan și prin o vorbire maestra, urează sosire și exprimă dragostea poporului, și s'a convins, că are de lucru cu sângele său . . .

În câteva cuvinte dl deputat a răspuns multăminind pentru primire înbucurându de recunoașterea greșelii și întoarcerea turora la cele adevărate, apoi urcându-se în trăsură din nou a dat semnalul de plecare dar acum nu se putea merge așa ușor. Multimea era mare, ear sunetul doinelor cea, că de pe toate văile și dealurile vină mulțime de popor, cu mic cu mare, așa, ca pe când ajunsesem, lângă biserică era o mulțime nepătrunsă, cât vedea ochii, doară eșise întreg Nadășul din păuă în munte se asculte pe »omul dorit«

După ce masa poporul se liniștea de nou urcă tribuna tinerul preot și prin o vorbire bine simțită deschide ședința roagă pe dl deputat să-și facă darea de seamă. Într'o liniște mare urmată de aplauze nesfârșite Dr. Pop urcă pedestalul și vorbește poporului, care îl ascultă cu atențiunea, de nu ne venea să credem că suntem în Nadăș. A repetat și aici spuse în comunele trecute, apoi făcând ferite comparații și asemănări îi îndeamnă la dragoste de neam, îi face atenți, că nu ei prin ei se pot mântui din necazuri, dela străin să nu aștepte nici-o bucurie de mântuire. Le spune (mai departe), că zăndu-i adunat și ascultând cu atâta dragoste și bucurie trage vâl peste trecut, tot, numai să fie români de inimă toți. Îi îndeamnă să fie supuși și ascultători plătească dările, că acelea nu se pot ear dacă se adună pe olaltă vor fi greu de plătit. De asemenea să meargă dan, ca tot această datorința vor trebui o facă, ear cei care îi îndeamnă să o facă, nu le vreau binele. Le dorește toate zile mai bune.

Preotul G. Popovici în numele poporului multămineste dlui deputat și-i asigură dragoste neștrămutată, promite, că pe voi vor forma cu ceilalți frați români, o făclare, neînvinșă: îl roagă, ca se lupte tot așa dragoste cum a început, și îl asigură, că și cei împetriți la inimă se vor împetri și por partini neamul lor. Multămineste odată pentru dragostea cea mare arătată către cei din urmă sătean și dorește înțelegerea dlui deputat, țaria sufletească să poată întâmpina și celea mai mari năcazuri, ce în lupta pentru națiune.

Ne-am bucurat toți, văzând, semnul îndreptare.

Era seară, când s'au finit vorbirile și era și timpul să eșim din infundaturile dealurilor, să ne pogorâm la șesuri, să plecăm spre casă. După salutații cordiale ne despărțim, dar în apropierea Tautului se întărește creștinii dela »Minaș« (Félménes) cu banderiu și iau pe deputatul nostru să-l ducă și ei, ca apoi acolo și în satele vecine să se facă darea de seamă în ziua următoare.

Dumnezeu să-l poarte în pace.

Adunări de popor.

În Bucium

Mișcarea în jurul sufragiului universitar a pătruns și în muntii apuseni. Sunt făclă pregătiri pentru a ținea o adunare mare în Bucium, cu care prilej se va face și organizarea partidului național.

Precum suntem informati la adunarea

acum va participa și deputatul național
C. Pop.

In Zlagna.

Ni se scrie cu datul de 28 l. c. că dnu
Besa, preot, Iosif Goia, comptabil
Tanășescu, învățator au convocat
Zlagna în 30 Septembrie adunare po-
la în Zlagna cu următorul program:

- 1. Desbatere asupra votului universal.
- 2. Constituirea cercului electoral.

Vărsare de sânge în Budapesta.
Stradă de stradă între studenți și so-
cialiști.

În sara o încăerare cruntă a avut loc
strădele Budapestei între studenți și so-
Demonstrațiile de stradă ce de vre-o
zile se fac în Budapesta de către
universitari instigați de însuș pro-
lor, cari formal i-au îndemnat pe stu-
la manifestatii politice, revocând or-
care oprea pe studenți dela demon-
politice, s'au terminat asară cu bătaia
a studenților, dintre cari au rămas
40 pe teren, răniți grav, unii cu rane
ale.

Părinții, cari și-au trimis baietii la carte
Budapesta, pot fi mulțumitori acum bra-
profesori, că unul altul și-a nenorocit
pe întreaga viață.

Aceasta-i partea tragică a acestor de-
strății, pe care trebuie s'o plătească ti-
necopti și fără îndoială nevinovați.

Partea politică a acestor demonstrații
de către fanfaronii coaliției
a demonstra Vieni, că poporul în-
cu dânsii și că e revoltat de felul
au fost tractați în Burg — a esil cu
pe dos.

Coaliția a fost bătută și stăpâni pe
au ramaș — socialiști.

Sarlataneria politică s'a dat însă și mai
de gol. S-a descoperit că magnați coa-
au dat *trei sute mii* de coroane pentru
apara strada.

Ata marea luptă națională cu ce arme
Revoluțiunea cum se face!

Magnații au ramaș însă păcăliți. Și cu
de cheltuite și bătuti.

Pressa mercenară a coaliției vestise
te cu câteva zile că cetățenii »patrioți«
arangia un conduct de torțe Mercuri
în onoarea șefilor dați pe usă afară
Burg.

În aceeaș vreme scriau infuriați contra
știlor, cari cu o seară mai nainte, rup-
în bucăți un steag unguresc și le
iau, ca să-i terorizeze cunoscutele
»mare« din revoluția franceză.

Socialiștii, indignați de insultele ce li
adus peste săptămână, s'au adunat ieri
în masse mari, așa că patrioții *n-au*
putut să-și sprinză torțele și așa *mare*
strătație a rămas ballă.

Nu s'a putut însă încunjura încaerarea
redacția ziarului, »Függelien Magyar-
ce cineva a aruncat o peatră între
știi cari erau mulțime mare în stradă.
Aceasta a fost fatală. Socialiștii s'au
at atunci asupra »patrioților«, au spart

toate geamurile redacției și au bătut cumplit
pe aparatori constituțiunii.

A intervenit apoi poliția și s'a făcut o
adevărată masacrare.

Spitalele sunt pline de răniți, cei mai
mulți studenți, între ei însă și câte un alt
patriot.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 28 Septembrie 1905.

Avis viriștilor români din co-
tatul Aradului.

Lista membrilor viriști ai Congre-
gației comitatului Arad se va compune prin
comisiunea verificătoare a comitatului în
7 Octombrie a c. st. n.

Preoții, advocații, profesorii etc. au fa-
vorul legal, ca darea lor, precum și a so-
știlor și băeților lor minorent, să se com-
pue dublu la compunerea listei, dacă e a-
aceasta la timpul său.

Atragem deosebita atențiune a preoților
și a advocaților nostri, ca până în 7 Oc-
tombrie a c. st. n. inclusive, prin un petit —
de timbru — să ceară ca darea să li-se
compută duplu.

Petitul e a se adresa comisiei verifi-
cătoare (Igazoló választmány) și trebuie înain-
tat vicispaulului.

Interesele poporului nostru cer ca nici
unul care solvește dar ea recerută să nu ră-
mână afară din listă, deci rugăm cu înzis-
tență ca cei îndreptățiți să uzeze de dreptul
garantat în lege, până la timpul sus in-
dicat, căci reclamările ulterioare nu se iau
în considerare.

Petite gata, tipărite se află la noi și la
cerere pe lângă trimiterea mărcii postale,
trimitem gratuit.

Atragem atențiunea on. nostri abonenti
înca de pe acum — apropiindu-se cuartalul
al IV-lea — și îi rugăm să binevoiască a-și
reînoui abonamentul și eventual a-și achita
restanța de abonament. Tuturor celor cari
sunt în restanță și nu-și vor achita abona-
mentul înainte și pe pătrarul al patrulea,
cu 1 Octomvrie c. vom fi siliți a le
sista espedarea ziarului și nici ulterior
nu le vom putea servi cu numerii apă-
ruți deja.

Administrațiunea »TRIBUNA«.

— A vorbit strada... În Budapesta se tin
lanț ciocnirile între kossuthiști și socialiști. Cei
cinci vâlavi, pe cari Majestatea Sa i a dat Săm-
bătă pe usă afară, fac acum svârcoliri neputin-
cioase, își comandă ovații, ca să se vază în
Viena, ce revoltată e țara, pentru că Majestatea
Sa i-a tratat în felul cum i-a tratat pe »represen-
tanții națiunei«. O astfel de demonstrațiune a avut
loc și Miercuri seara, care a degenerat mai în urmă
în bătăi crâncene, în vărsare de sânge. Socialiștii
au rupt în bucăți un steag treicolor unguresc
sub care defilau agenții plătiți ai kossuthiștilor.
I-au luat apoi la palme pe inflăcrații patrioți
așa că a trebuit să intervină poliția să-i scape
de mânia muncitorilor. Ceea-ce n'a împedecat
însă ziarele kossuthiste să scrie a doua zi, ce im-
posaută manifestație s'a făcut pe lângă șefii coa-

liției. Aceștia asemenea la rândul lor au ținut
vorbiți cari se publică, în cari sfătuesc poporul
să se poarte liniștit și să nu facă revoluție (?)
Vezi doamne, dacă n'ar potoli ei poporul, s'ar
prăpădi Viena și s'ar cutremura tronul. De fapt
însă, la spatele fanfaronilor nu stă nimeni afară
de Zoltani. D'aceea îi și batjocorește foaia »Nep-
szava« din Budapesta, care în numărul ei dela
26 e. scrie astfel:

»Nu vă prefaceți martiri și nu potoliți răs-
vrătire care nu există, nu împedecați revoluțiu-
nea, care nici prin minte nu-i trece, să isbuc-
nească?»

D-voastră nu sunteți martiri, ci lachei ordi-
nari țării în sus, și șarlatani disprețuiți
în jos».

— Baronul Albori despre recruți. Baronul
Albori, comandantul corpului 15 de armată a dat
porunca, ca oficerii și suboficerii, cari învață
pe recruți, să se poarte foarte bine cu ei. Astfel
de poruncă au dat și alți comandanți de corp.

— Căsătoria regelui spaniol. Noi, muri-
torii de rând, n'avem, de ce să ne mai plân-
gem, dacă ne însurăm greu, căci uite, ce greu
se 'nsoară regele spaniol și Alfonso doar e rege.

O depeșă din Madrid spune acum, că re-
gele corespundează cu o printesă engleză, i-a
trimis și mai multe cadouri. Și se zice, că toată
treaba ar fi serioasă, deși nu se știe numele
acelei printese.

— America plină de oameni din Ungaria.
O foaie din America aduce știri înfiorătoare des-
pre numărul cel mare al celor, cari din Un-
garia se duc la America. Luni trecută 1700
înși au sosit la Ellis Island. Întrebați, de ce au
venit în așa mare număr, au răspuns, că *turbură-*
rii politice de aici și seceta din vara asta a ni-
micit cu totul pe popoarele din Ungaria și e
de sperat, că la toamnă vor emigra și mai
mulți.

Va se zică nu poate trăi nimeni din co-
manda maghiară!

— Zece milioane spre scopuri științifica.
Generalul Esau Vittar a lăsat institutului ana-
tomic din Filadelfia 10 milioane coroane. Tot în
stitutului i-a lăsat și mâna stângă și creierii. În tes-
tamentul său spune, că el vrea, ca să se poata
studia cu mâna sa un curios caz de anchiloză.
Mâna aceasta când-va i-a fost străpunsă de un
glont.

— Anunț. Recomandăm cu căldură atelie-
rul de tâmplărie, sculptorie și strungărie al firmei
Ion Cotirlă și fiul din Oravița, în care se con-
fecționează temple, strane, jețuri, chivoturi, ră-
pizi și tot felul de utenzilii bisericești cu pre-
țuri moderate și pe lângă garanță desăvârșită.

Redactor responsabil: Sever Boen.
Editor-proprietar: George Niehln.

Nr. 2230/1905.

Publicațiune.

Comuna Câmpeni dă prin licitațiune
publică dreptul de încasare a vamei dela
târgurile de țară și săptămână pe un in-
terval de 3 ani începând cu 1 Ianuarie 1906.

Licitațiunea se va ținea la 20 Oc-
tombrie st. n. la 9 ore a. m. anul curent
în cancelaria comunală.

Prețul strigării 7555 cor. 55 fil. dela
care e de a se depune 10 0/0 vadiu. Con-
dițiunile de licitațiune se pot afla la pri-
măria comunală.

Câmpeni, în 23 Septembra 1905.

Georgiu P. Corches,
primar.

Demetriu Pop,
notariu.

INGELERIA ARCHITECTULUI ROMÂN

IOAN NIGA.

Arad, Jozsef főherceg-ut. Nr. 1.

(Lângă banca „Victoria“.)

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera ar-
chitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează bi-
seriei în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeosebi d-lor parochi. Trimite planuri, schițe, speci-
ficări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuit.

AVIZ.

Am onoare a aduce la cunoștința Onor. public din loc și provincie, că există și un **croitor român în Arad**, care să roagă să-l sprijiniți cu comanda de D-Voastră, ca banii de la Români să nu treacă în mâinile străinilor.

Mi-am arangiat atelierul

cu stofele cele mai fine și moderne.

Cumpărând marfa cu bani gata, pot lua concurența cu orîcine așa, că nici gata nu se află vestimente mai ieftine.

Atelierul meu e în strada **Deák Ferencz Nr. 31** lângă librăria Petru Simion.

Cu deosebită stimă

NICOLAE IOSIF.

PUBLICARE.

Prin carea din partea biroului Corporațiunii granițarești din Dobra să aduce la cunoștința publică, cumcă: cu data de **15 Octomvre 1905** pe calea licitațiunii publice să vor esarânda pe trei (3) ani consecutivi începând dela 1-a Ianuarie 1906 până la 31 Decemvrie 1908 următoarele obiecte și anume:

1. »Moara din Jos de pod« situată pe Râul Dobrei, cu una roată afară și înlauntru două (2) pârchi petrii umblătoare.
  2. »Faurăria« situată în piață cu trei (3) odai, cuina și atelier de faurărie.
  3. »Măcelăria« iarăși situată în piață.
- Condițiunile de licitațiune să pot vedea în cancelăria Corporațiunii dela ziua publicării până la licitațiune.

Dobra, 7 Septemvre 1905.

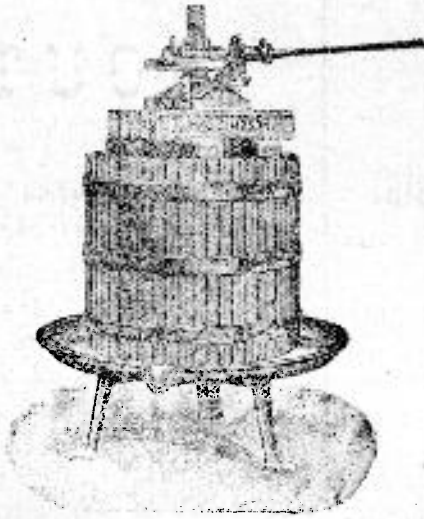
Toma Roșu,
președ nte.

1-3

Ioan Neamț,
controlor-notar.

Kovács Soma & Co

Arad, - Palatul Neumann

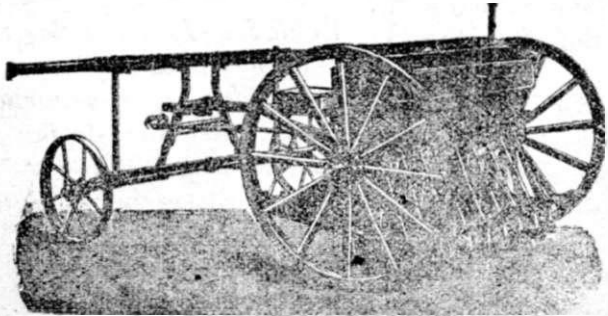

Presse de vin sistem „Mabille“

sdrobitoare de struguri
pompe de vin
foi de vin și alte unelte
pentru cules.

Fintâni pompe unelte tehnice

Mașini de semănat fabricatul »Kühne« »Moson« și original »Hungaria«, sistem »Sack« recunoscut de cel mai perfect fabricat. — pluguri simple și duble, — triere, tăietoare de paie, sdrobitoare.

Prețuri de fabrică

BCU Cluj / Central University Library Cluj

AVIZ!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în **Arad. — strada lemnului (Fa-utoza) — No. 1.** o fabrică de mașini agronomice sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Disponind de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o **Austrougaria, Germania și America** o o
mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
din material de prima clasă și pe lângă prețurile cele mai avantajoase o o o

În special fabric, diverse mașini de sămănat, seccat, stărământoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutret la vite, ciururi, pluguri (Șeitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țiglarii mici și mari, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinariilor sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și frezătoare, motoare de benzin, petrol, spirit sau gaz, garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparaturi de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit și prompt.

Asigurați-vă contra griudinei: cucuruzul, grâul, secăra, orzului și toate plantele economice!

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, costul morții, speso de înmormântare!

Agentura principală în Arad.
A BANCII GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE
TRANSILVANIA

primesce oferte pentru asigurări din comitatele: **Arad, Bichș, Bihor, Conad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal** și le eleptuesce pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții capitale cu termen fix, reate, zestre pentru familie, costul de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spose de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—100 cor. se plătesc în comant în ziua morții împlineite.
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp și a.
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, bănu, rezevitele și a. prin spargere.
4. Contra grădiniștii: grân, seccară, orz, cucuruz, ovă, viș (tăiean), plante în dubletă: căpâră, în, hieș, nutrețuri, țabac și a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cererile mai în fiesce-care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad.
Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 389.

Asigurați-vă contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!